

"Her Őeye muayyen bir manevi kalıp tayin edilmiŐtir... Evet, havanın her bir zerresi, her bir zihayatın cismine, her bir çiçeğin her bir meyvesine, her bir yaprağın binasına girip iŐleyebilir." İzah eder misiniz, "manevi kalıbı" nasıl anlamalıyız?

Buradaki manevi kalıptan maksat kaderdir. Yani kader o zerrenin hangi vazife ve kalıplarda iŐ ve vazife göreceğini tanzim ve tedbir ediyor. Tabiri caiz ise o zerre kader plan ve programının rehberliğinde vazifesini ve iŐini görüyor. Bu zerre, kaderin dökmüş olduğu kalıpların dışına çıkamaz.

Bu yüzden kader, her bir zerreye yapacağı vazife ve iŐlerinde nerede ve ne şekilde hareket edeceğini tarif edip, plan ve programını hazırlıyor ve zerre de bu plan ve programa göre hareket ediyor. Üstad'ın burada kast ettiği asıl mana budur.

Zerrenin çalışacağı sisteme nereden giriş yaptığı hususu o kadar önemli bir husus değildir. Bunu fen ilimleri tespit edebilir. Burada önemli olan; o küçük zerrenin, boyundan büyük iŐleri ve vazifeleri görmesi arkasında kader planının ve kudret elinin zahir bir şekilde görülüyor olmasıdır.

Özet olarak, kalıptan maksat; kaderin zerreye çizmiş olduğu plan ve programıdır.